

Όνοματεπώνυμο:
Μάθημα:
Ύλη:
Επιμέλεια διαγωνίσματος:
Αξιολόγηση :

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β' ΕΠΑΛ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η έννοια της κακοποίησης της γλώσσας

Είναι εκτός πραγματικότητας όποιος δεν βλέπει ότι η γλώσσα μας βρίσκεται στον σωστό δρόμο

Ως γλωσσολόγος γίνομαι πολύ συχνά αποδέκτης παραπόνων και παρατηρήσεων για την «κακοποίηση» που υφίσταται η γλώσσα μας. Πρόκειται συνήθως για μορφωμένους ανθρώπους, επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων, αλλά και λιγότερο συχνά για λιγότερο μορφωμένους ανθρώπους, με κάποια φανερή έγνοια για τη γλώσσα που μιλάμε και γράφουμε. Τα παράπονα είναι για την «κατάντια» της γλώσσας μας, για τα «άθλια» Ελληνικά που ακούγονται από την Τηλεόραση, για την «άγνοια» της Ελληνικής από τους μαθητές, για το πώς γράφονται σήμερα οι λέξεις της γλώσσας μας, για το πώς μιλούν οι νέοι κ.λπ. [...]

Πρέπει να καταλάβουμε ότι το σημερινό παιδί, το «παιδί της τηλεόρασης» δεν μπορεί εξ ορισμού παρά να έχει μειωμένη ικανότητα στη χρήση της γλώσσας. Αν έχουμε το παιδί μας εκτεθειμένο για πολύ στη βλαπτική επίδραση κακής τηλεοπτικής γλώσσας, αν έχει περιορισμένα διαβάσματα καλής χρήσης της γλώσσας, αν η γλώσσα που ακούει στο οικογενειακό και φιλικό του περιβάλλον είναι υποβαθμισμένη κ.τ.ό., είναι φυσικό να έχει προβλήματα στη γλωσσική του έκφραση γραπτή και προφορική. Και γλώσσα, μην το ξεχνάμε, δεν είναι αν θα γράφει κανείς μια ξενικής προέλευσης λέξη με ε και αι (τρένο ή τραίνο) ή αν θα γράφει να έλθει ή να έλθη (με ει ή η), αλλά ποια λέξη θα επιλέξει κάθε φορά ανάμεσα στο *συνέπεια* και το *επίπτωση*, ανάμεσα στο επίδραση, επιρροή και επήρεια ή ανάμεσα στον κόπο, τον *μόχθο* και την *κούραση*.

Γλώσσα είναι αν θα συντάξεις σωστά μια πρόταση και αν θα χρησιμοποιήσεις τους σωστούς γραμματικούς τύπους στη σωστή τους κάθε φορά θέση. Και πάνω απ' όλα γλώσσα είναι το να μπορείς να συνθέσεις σωστά ένα κείμενο: με πληρότητα νοημάτων, με νοηματική και γλωσσική αλληλουχία και με επικοινωνιακή αποτελεσματικότητα, να μπορείς δηλ. να γίνεις κατανοητός από τον ακροατή / αναγνώστη σου και να επιτύχεις τον σκοπό για τον οποίο χρησιμοποίησες το κείμενό σου (προφορικό ή γραπτό). Η σύνταξη κειμένων προφορικών και γραπτών (το να μιλάς δηλ. και να

γράφεις) είναι μια δύσκολη, απαιτητική, λεπτή και σύνθετη διανοητική ικανότητα, κατ' εξοχήν δημιουργική, μια τέχνη και μια τεχνική που χρειάζεται καλούς δασκάλους, μεγάλη άσκηση, ευρύτερη καλλιέργεια και συνεχή επαφή με πρότυπα γλώσσας, με κείμενα γραμμένα ή ειπωμένα από ανθρώπους που έχουν, με τη σειρά τους, κατακτήσει οι ίδιοι σε εξαιρετικό βαθμό αυτή την ικανότητα.

Επομένως, κακοποίηση της γλώσσας σημαίνει, στην πραγματικότητα, αδυναμίες, ελλείψεις και κενά στην απόκτηση αυτής της πολύ σύνθετης ικανότητας που μόλις περιγράψαμε. Δεν είναι θέμα κάποιων λέξεων ή κάποιων γραμματικών τύπων ή μερικών κανόνων ορθογραφίας! Αν ίσχυε αυτό, η κατάκτηση της γλώσσας θα ήταν πολύ απλή υπόθεση, πράγμα που είναι προφανές ότι δεν συμβαίνει.

Συμπέρασμα: Το ξεπέραςμα της κακοποίησης της γλώσσας, η αντιμετώπιση αυτού του σύνθετου φαινομένου απαιτεί όχι μόνο κατάλληλη γλωσσική εκπαίδευση στο σχολείο με βασικό στόχο τη σύνταξη και κατανόηση απαιτητικών κειμένων, αλλά και συνεχή διαβάσματα και ακούσματα γλωσσικά, δηλ. συνεχή επαφή με πρότυπα ποιοτικής αξιοποίησης της γλώσσας και, βεβαίως, συχνή, σκληρή και επίπονη άσκηση. Θα το ξαναπώ και μ' αυτή την ευκαιρία: η κατάκτηση της γλώσσας είναι έργο ζωής, που αρχίζει με τις πρώτες λεξούλες του παιδιού και συνεχίζεται επίπονα σε όλα τα στάδια και τα χρόνια της ζωής του ανθρώπου. Γι' αυτό και κανένας μας με πρώτον τον γράφοντα δεν μπορεί να καυχηθεί πως κατέχει σε τέλειο βαθμό τη γλώσσα. Περισσότερο ή λιγότερο έντονα περνάμε όλοι μία διά βίου μαθητεία στη γλώσσα και όσο συντομότερα συνειδητοποιήσουμε το γεγονός αυτό, τόσο καλύτερα θα γνωρίσουμε και θα μάθουμε να αξιοποιούμε τη γλώσσα μας.

Γεώργιος Μπαμπινιώτης, 29/7/2000, εφημερίδα «Το Βήμα»

ΠΑΡΑΤΗΤΗΣΕΙΣ

1. Τι υποστηρίζει ότι σημαίνει κακοποίηση της γλώσσας ο Γ. Μπαμπινιώτης στην 3η και 4η παράγραφο του κειμένου; Συνθέστε την απάντησή σας σε μια παράγραφο 50-60 λέξεων.

(15 μονάδες)

2. Σε κάθε μία από τις διατυπώσεις που ακολουθούν να δώσετε το χαρακτηρισμό «**Σωστό**» ή «**Λάθος**», ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

- α. Τα σημερινά παιδιά περνούν πολύ χρόνο μπροστά από την τηλεόραση.
- β. Σύμφωνα με τον Γ. Μπαμπινιώτη, είναι πολύ σημαντικό να ξέρει πώς να γράψει κάποιος μια λέξη ξενικής προέλευσης.
- γ. Γλώσσα είναι η σύνθεση ενός κειμένου με αλληλουχία που θα εκπληρώνει τον επικοινωνιακό σκοπό του.

-
- δ. Η σύνθεση κειμένων δεν είναι δύσκολη διαδικασία αφού κάποιος γράφει στη μητρική του γλώσσα.
- ε. Η κατοχή της γλώσσας επιτυγχάνεται στο πλαίσιο του σχολείου. (15 μονάδες)
3. Να βρείτε **5 διαρθρωτικές λέξεις** του κειμένου και να αναφέρετε ποια νοηματική σχέση δηλώνουν. (10 μονάδες)
4. Να χωρίσετε **την 3^η και την 4^η παράγραφο** στα δομικά τους μέρη. (10 μονάδες)
5. Στην παρακάτω περίοδο να αναγνωριστεί η σύνταξη των προτάσεων και να μετατραπεί στην αντίστροφή της.
«Όσο συντομότερα συνειδητοποιήσουμε το γεγονός αυτό, τόσο καλύτερα θα αξιοποιούμε τη γλώσσα μας» (10 μονάδες)
6. Λαμβάνοντας ως αφορμή μια εκδήλωση που διοργανώνει το σχολείο σας με τίτλο **«Γλώσσα: Η βάση για την ανάπτυξη του πολιτισμού»**, να γράψετε ένα **άρθρο** στο οποίο θα τονίζετε τη σημασία της βαθιάς γνώσης της μητρικής γλώσσας. **(300-350 λέξεις)** (40 μονάδες)

Να έχετε επιτυχία !

ΠΗΓΗ: Πηνελόπη Βαζούρα – Βασιλάτου, « 40 κριτήρια αξιολόγησης για τη νεοελληνική γλώσσα Β' λυκείου», εκδόσεις Σαββάλας.

